

Valašský soubor
KAŠAVA

87. beseda u cimbálu

Fryšták 19. října 2019

*Vzpomínání
bez vzdychání
aneb*

*Setkání
k nedožitým 88. narozeninám
doktora Karla Pavlišťáka*

FS Vonica. Maršovský stárek. Choreografie K. Pavlišťk. Plzeň 1973

FS Vonica. Čepení nevěsty na Horňácku. Choreografie K. Pavlišťk. Zlín 1973

Vážení hosté, milí přátelé,

čtyřikrát jsme věnovali podzimní besedu u cimbálu Valašského souboru Kašava narozeninám PhDr. Karla Pavlišťka, CSc. Shodou okolností to byly soboty ve dnech 19., 20., 21. a 22. října let 1991, 2001, 2006 a 2011. Letos v březnu by se pan doktor dožil osmdesáti osmi let. Nemohli jsme mu dnešní večer nevěnovat. A tak jsme se pustili do přípravy „jeho“ besedy popáté. S rizikem, že vše podstatné jste už na dřívějších besedách v Lukově viděli a slyšeli.

Záměrně jsme v podtitulu dnešní besedy použili slovo „setkání“. Chtěli jsme, aby tento večer byl setkáním těch, které doktor Pavlišťka přímo nebo nepřímo oslovil, ovlivnil, mnoho je naučil a mnohé jim dal. Aby byl setkáním milovníků lidové písničky a tance všech generací – od jeho téměř vrstevníků z pěveckého sboru Mužáci ze Zlína přes nejstarší generaci bojkovického souboru Světlovan, která zažila počátky jeho spolupráce, až po současné tanečnický soubor Vonica, kde na Zlínsku začínal, a samozřejmě Kašavu, které věnoval aktivně více než dvacet let svého života.

Zásluhu doktora Pavlišťka o obnovení soutěže ve slováckém verbuňku na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici i o zápis tohoto tance na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO přijeli připomenout vynikající verbíři a svého času vítězové strážnických finálových kol. A přestože srdcem moravský Slovák, podílel se pan doktor i na založení soutěží ve valašském odzemku a tím na jeho uchování a rozvoji. K tomu jsme si přizvali znamenité interprety tohoto lidového tance.

Aby zbylo více času na písně a tance, namísto učených průvodních slov jsme se inspirovali nápadem doktora Pavlišťka spojovat jednotlivé části programu verši. Proto dnes uslyšíte básně Jana Skácela v podání hned tří konferenciérek, které pan doktor svého času vybral, aby provázely slovem vystoupení souboru Kašava. A tak dnes všichni společně vzpomínejme, pokud možno bez vzdychání, na to, čím nás všechny pan doktor Pavlišťka obohatil a čím nás inspiroval...

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc.

(12. března 1931 Uherský Brod – 7. prosince 2018 Zlín)

Byl etnograf, jenž patřil k té poválečné generaci moravských národopisců, kteří v těsném sepětí s rychle mizející lidovou kulturou ještě vyrůstali. Lidovou kulturu nejen studoval, ale především miloval. Jak často zdůrazňoval, obsahovala důležité poselství předků, a to etické, estetické i filozofické. Zdůrazňoval vždy, že toto poselství je zásadní právě pro současnou společnost, která

podle jeho názoru ve stále se zrychlujícím světě ztrácí půdu pod nohama, kořeny a pro život nutný řád, o nekořistném vztahu k přírodě ani nemluvě.

Byl tanečník tělem i duší a bylo to znát ještě v jeho vysokém věku. Když tančil, sálala z něj radost z pohybu i ze zpěvu. Vnímál bytostně energii lidového tance a uměl ji nejen vyjádřit pohybem, ale i přenést na ostatní, resp. vysvětlit její podstatu tanečníkům ve folklorních souborech, se kterými spolupracoval. Myslím, že je to jeden z důvodů, proč byly tyto soubory tak úspěšné.

Byl tvůrčí osobností, člověkem, který měl stále v hlavě nápady týkající se témat, která by se dala zpracovat choreograficky, etnograficky, muzejnicky či jinak. Nepamatuji se, že by byl okamžik, kdy na něčem nepracoval, nad něčím nepřemýšlel, něco neplánoval. Hlavně v posledních letech jeho života jsem

tuto jeho vlastnost obdivovala, protože ho naplňování zvolených cílů stálo stále více sil. Na druhou stranu to byl právě jeho tvůrčí duch, který ho v těžkých časech držel psychicky nad vodou.

Byl rétor a to jediné jsem mu tak trochu záviděla. Měl hlas, který nešlo přeslechnout a který Vás donutil vnímat jej i při jednáních, kde už někdy pozornost auditoria upadala. A měl dar nazvat věci pregnantně zformulovanými větami, slovy, jež měla váhu a nutila Vás přemýšlet. Dokázal spatra říct několika větami víc než jiní na mnoha a mnoha popsaných stránkách. A měl tolik životních zkušeností – dobrých i zlých – že prostě věděl, o čem mluvil. A ti kolem něj to pocítovali a jeho slova si zapamatovali. Víím, že i mezi Vámi zde je mnoho těch, kteří by dokázali hned teď tady zopakovat některý z jeho bonmotů, resp. životních pravd. Vyjadřoval je často jadrně, protože mnohé z nich se naučil při výzkumech nositelů tradiční lidové kultury. O to líp se ale pamatují...

Byl angažovaný člověk, který se nemínil spokojit s pouhým kritizováním situace. Tento postoj nesnášel. Bojoval za věci, o kterých věřil, že jsou správné. Někdy se spálil, uvěřil v něco, co se ukázalo být zlem, vsadil občas i na ty, kteří jej zklamali. Uměl si to přiznat, postavit se čelem, věci pojmenovat a vyvodit z toho důsledek – především pro sebe.

Byl hluboce lidský, se vším, co tato slovní fráze nese: byl vždy otevřený vůči problémům druhých, uměl podpořit, poradit, ale i vynadat, uměl se naštvat a říct od plic, co si myslí, vždy ale s dobrým úmyslem pomoci věci, nikoliv prosazovat vlastní zájmy, své ego. A uměl také to, co se dnes moc nenosí a chce to hodně statečnosti – omluvit se, když šlápl vedle.

Byl člověk, který ovlivnil životy druhých, a to mnohem víc, než si uměl představit nebo si připustit. V nekrologu publikovaném na stránkách Národopisné revue 1/2019 jsem mimo jiné napsala, že jsou lidé, kterým nedává smysl ani jejich vlastní život. A pak jsou lidé, kteří nejenže dokážou dávat smysl věcem, ale kteří dokonce dokážou ovlivnit smysl života těch druhých. Takovým člověkem byl i etnograf, muzejník, autor pořadů s folklorní tematikou, organizátor řady aktivit na poli folklorního hnutí, pedagog, choreograf a tanečník Karel Pavlišťík. Odešel, ale pro mnohé z nás zůstává – ve svém díle, ve svém odkazu lidském, tvůrčím i odborném.

*Lucie Uhlíková
Valašský soubor Kašava*

87. beseda u cimbálu

Fryšták 19. října 2019

*Vzpomínání bez vzdychání
aneb Setkání k nedožitým 88. narozeninám
doktora Karla Pavlišťika*

Program

1. Jedú chlapi, jedú	Mužáci
2. Maršovský stárek	SS Vonica + CM Denica
3. J. Skácel: Poděkování	Ivana Pilátová
4. Filozofické	CM Kašava
5. Formanské točené	VS Kašava – dřívější generace
6. J. Skácel: Dobré věci	Jana Pluhařová
7. Prečo ste mňa zverbovali	skupina verbířů
8. J. Skácel: Cesta k nám	Eva Daňková
9. Šumice, Rudice	Světlovan + CM J. Pavlíka
10. A já už mosím jít („Antré“)	
11. Pod dubem, za dubem	
12. J. Skácel: Trnka	Ivana Pilátová
13. Hopsa, chlapi, od země	skupina odzemkářů
14. J. Skácel: Sonet o červencové noci na Vysočině	Jana Pluhařová
15. Fryštská chaso, na zól!	VS Kašava
16. Chcete-li sa, dívky, vdávat...	
17. J. Skácel: Modlitba	Eva Daňková
18. Keď sme precházali, Keď sem išel zrána	společný závěr

Choreografie: Karel Pavlišťík (2, 5, 9–11, 15), Kristýna Kubíčková (15, 16)

*Slovem provází **Jana Pluhařová**,
verše Jana Skácela recitují **Eva Daňková**, **Ivana Pilátová** a **Jana Pluhařová***

*Po dobu trvání programu je bufet uzavřen.
Kouření je v celé budově zakázáno.*

Účinkují

Folklorní soubor Světlovan, Bojkovice

Předseda spolku: **Jaroslav Pavlík**

Vedoucí taneční složky: **Marta Hejčlová**

Vedoucí a primáš CM Jaroslava Pavlíka: **Jiří Špirit**

Slovácký soubor Vonica, Zlín

Předseda spolku: **Ivo Urban**

Umělecká vedoucí souboru: **Tereza Jevická**

Vedoucí CM Denica: **Jan Dudr**

Primáš CM Denica: **Lukáš Zindler**

Pěvecký sbor Mužáci ze Zlína

Vedoucí: **Ludvík Pavlišťík**

Skupina odzemkářů: Lukáš Cahlík, Viktor Dvořák, Vojtěch Goláš, Adam Kaňák,
Daniel Preisler, Dominik Vrba

Skupina verbířů: Josef Bazala, Erik Feldvabel, Stanislav Popela, Rudolf Tuček

Valašský soubor Kašava

Umělecká vedoucí: **Lucie Uhlíková**

Vedoucí taneční složky: **Ondřej Pavlišťík**

Umělecká vedoucí CM VS Kašava: **Petra Pavlišťíková**

Primáš CM VS Kašava: **Kateřina Dlabajová a Vojtěch Vlk**

CM Kašava s primášem Petrem Králem

* * *

Program připravili

Scénář a režie: **Michal Preininger, Lucie Uhlíková**

Spolupráce: **Magdalena Preiningerová, Pavel Tomeček, Rudolf Tuček**

Produkce: **VS Kašava a Mladá Kašava**

Zvuk a světla: **Marcel Rech, Alois Kopřiva**

*V hlavním sále můžete zhlédnout výstavu o Karlu Pavlišťíkovi z Muzea JV Moravy ve Zlíně
a zakoupit si knihu Josefa Holcmana Karel chodí po zemi.*

Besedu finančně podpořil Zlínský kraj

Zlínský kraj

Zveme Vás na akce Kašavy v sezóně 2019/2020

14. prosince 2019, Fryšták, 88. beseda u cimbálu

15. prosince 2019, Malá scéna Zlín, Vánoční besídka DFS

24. prosince 2019, náměstí Míru ve Zlíně, Štědrovečerní zpívání

8. února 2020, Lukov, 49. valašský bál

Klub přátel Kašavy

Jestliže jste pravidelnými návštěvníky akcí Kašavy, ve Vašem kulturním kalendáři určitě nikdy nechybí dvě besedy u cimbálu, valašský bál, besídka dětských folklorních souborů a naše další akce. Staňte se členy Klubu přátel Kašavy a budete moci využívat těchto výhod:

- koupě až šesti vstupenek se slevou 20 %,
- zasílání pozvánek na akce Kašavy,
- prémie při návštěvě fryštáckých akcí: dnes litr vína za polovinu,
- sleva na nákup ve vybraných obchodech: Pánská móda Sýkora – 20% sleva, kavárna-vinotéka BALKAN EXPRESS – 5% sleva na víno, 15% sleva na útratu v kavárně, Katka Květiny – 15% sleva na nákup řezaných a hrnkových květin v prodejně Katka Květiny na ulici Havlíčkova 1561, Otrokovice.

Členem Klubu přátel Kašavy se můžete stát vždy na dvě sezóny, slevy tedy můžete využít na šesti akcích. Stačí zaplatit pouhých 200 Kč a vyplnit lístek s údaji pro zasílání pozvánky. Prémie je vyhlašována na každou akci, tedy besedy u cimbálu a bál. Tou dnešní je **litr vína za polovinu**.

Členství v klubu si můžete založit na některé akci Kašavy, nebo nám můžete zavolat či poslat e-mail na adresu info@soubor-kasava.cz.

O Mužácích ze Zlína

Poprvé jsme se sešli 20. dubna 2002 „u pece“, tedy v muzejní pracovně Karla Pavlištika, hybatele mnoha nových tradic na Zlínsku. A byla to jeho zásluha, že k tomuto setkání došlo. Většina z nás – členů sboru – léta letoucí zpívala a tancovala ve zlínském Slováckém krúžku, pozdější Vonici. A protože nás chuť ke zpěvu nepřesla ani v seniorském věku, domluvili jsme se, že si občas zazpíváme. Nejvíc sami pro sebe, pro svou radost. Když si nás ale někdo chce poslechnout a ono „nám to ide“, tož máme také radost.

Začali jsme si říkat Mužáci ze Zlína. Kdy a kam máme přijít, zavelil Ludvík Pavlištík nebo starosta František Zuska. Výběr písniček z celého Slovácka, které tvoří základ našeho repertoáru, výrazně po léta ovlivňoval Karel Pavlištík, tedy můj starší bratr. Uznávaný dlouholetý šéf díky svým znalostem a velkým zkušenostem vždy dokázal chlapům říct cosi o charakteru, obsahu a náladě té které písničky a vysvětlit, při jaké příležitosti se zpívala a jak ji budeme interpretovat my.

Zpíváme písničky, které máme rádi a které jsme zpívali v čase naší mladosti. A protože jsme si z mládí přinesli potřebu zpívat nejen hrdlem, ale i srdcem, vybíráme a spojujeme písničky k sobě ne podle toho, odkud jsou, ale „o čem“ jsou. Zpíváme tak, jak jsme je zpívali, když jsme před muzikou stáli držíce se kolem ramen nebo když jsme s děvčetem po boku předzpěvovali primášovi při tanci. Jak zpíváme, můžete posoudit při poslechu CD s názvem „Mužáci ze Zlína“, které jsme nazpívali u příležitosti 10. výročí v roce 2012. Tímto zvukovým nosičem jsme si udělali nejenom radost, ale i jubilejní zvukovou „fotografii“, abychom měli při čem vzpomínat a abychom měli památku na to, kam až to ti „bělovlasí šohajáci“ dotáhli. Tradici výběru písniček ve stopě Karla Pavlištika chceme i nadále udržovat jako jeho odkaz dalším generacím.

„Fůru“ radosti si užíváme i na zkouškách. Máme radost, když si někdo z nás vzpomene na další pěknou písničku, kterou ještě nemáme v repertoáru, ale největší radost je, když zjistíme, že si pamatujeme všechny texty, a dokonce i pořadí písniček v programu. Akorát, že týden mezi zkouškami vždy uteče jako voda. Ono nám to s přibývajícími léty

Mužáci ze Zlína, cca 2014

vůbec všechno utíká. V současné době je nám sedmnácti chlapům dohromady více než 1200 let. Ale to není radost, to je starost. Jenže starosti my ve zkouškách nevedeme. Zato se ale nikdy nezapomeneme pomodlit:

*Bože nám požehnej, všechno nám dobré daj,
naše vinohrady od škody zachovaj.
Nezapomeňme sa napít!*

Ludvík Pavlišťík

Slovácký soubor Vonica a Karel Pavlišťík

Jméno Karel Pavlišťík jsem poprvé slyšel v 80. letech, kdy jsem se stal řadovým členem Slováckého souboru Vonica. V té době a v okruhu, v kterém jsem se pohyboval, to bylo jméno spíše démonizované, jak asi spousta z Vás tuší. Byl to pro mne jen člověk, který kdysi „v dávnověku“ vedl Vonicu a teď vede Kašavu. Neměl jsem však nutkání to nějak „řešit“... Situace se změnila v polovině 90. let, kdy jsem převzal vedení takřka rozpadlé Vonice a začal jsem se více zajímat o historii souboru. Snažil jsem se protřídit neúplný archiv a i z toho mála, co přežilo různá stěhování a změny, jsem najednou poznával, že Karel Pavlišťík i za relativně krátkou dobu, po kterou Vonicu vedl, erudovaně a s obrovským přehledem změnil tehdejší slovácký krúžek ve skvěle fungující folklorní soubor a zanechal za sebou obrovské množství práce. Nejasnosti a rozporuplné informace o jeho odchodu z Vonice mne donutily, abych si s ním dohodl schůzku, na které jsem si chtěl o inkriminované době popovídat. Sešli jsme se u něho v kanceláři a nějaké dvě hodiny jsme si povídali o různých věcech kolem souboru a folkloru obecně. Ze schůzky jsem odcházel s vědomím, že jsem se setkal s obrovskou osobností a nesmírně chytrým člověkem, který mi ovšem na moje otázky v podstatě neodpověděl. Až za nějakou dobu mi došlo, že mne nejspíš záměrně, jen drobnými náznaky, donutil o celé věci více přemýšlet a dojít k vlastnímu závěru, neovlivněnému přímými odpověďmi. Nicméně v této době se začala prohlubovat moje úcta k člověku, který mne neustále udivoval svým přehledem, vizionářstvím a odbornými znalostmi.

V následujících letech jsme se občas potkali, podali si ru-

*Jubileum zlínského Slováckého krúžku (později soubor Vonica),
Zlín 1984*

ce, pozdravili se a prohodili pár slov. V této chvíli je mi velmi líto, že mi osud a čas nedopřál příležitost k dalšímu rozhovoru, který by mne obohatil stejně jako to naše dávné, v podstatě krátké setkání.

S Karlem Pavlišťíkem pro mne odešla skvělá osobnost, která mě v mnohém, i když tak říkajíc na dálku, ovlivnila a skrze mne i celý soubor Vonica, který chce dnešním vystoupením vzdát úctu tomuto mimořádnému člověku.

Ivo Urban, Vonica

Světlovan a Karel Pavlišťík

Světlovan na Zlínském besedování, Zlín 2009

Antonína Slavíčka, spolupráce umožněna. Skvěle navázal na práci tehdejší umělecké vedoucí a choreografky Jarmily Uherkové. Naše první společné soustředění Na Kopánkách zahájil svým oblíbeným rčením: „Večer šohaj, ráno šohaj.“ A pak pokračoval: „Vy jste si mě najali, abych na Vás křičel a snažil se z vás vymáčknout maximální výkon, proto nebudete remcat a budete plnit další heslo: Nesnaž se. Udělej to.“ Tak vznikla kultovní světlovanská čísla *Honění Kuruců* a *Galiáš*, k nimž později přibýly *Komenský fašank*, *Straňanská sedlcká*, *Špásy bojkovské chasy* ad. Světlovan se díky doktorovi dostal na prestižní mezinárodní festivaly v tuzemsku i zahraničí. S pásmem *Honění Kuruců* získal soubor v roce 1983 první titul Laureát MFF Strážnice a obhájil jej znovu v roce 2006.

Pan doktor byl pro nás Světlovany srdeční záležitostí. Všichni jsme k němu vzhlíželi s úctou, pokorou a respektem. Byl nejen velkou autoritou, ale i hnacím motorem. Jeho telefonáty ve stylu „Ahoj, co děláš, vezmi tužku a piš“, „Udělej“, „Volej“ vybízely k aktivitě. Doktorovi nešlo říct: „To nejde.“ Vždy si našel čas na odbornou radu, ale i správně načasované a trefné pobídnutí: „Musíš se naučit pracovat s materiálem, co máš“, „Udělej to tak“, „Staříky si musíte hýčkat“ (myšleno bývalé členy). Až zpětně vnímáme hloubku pravdivosti jeho slov. K panu doktorovi se chodilo se slivovíci prosit o podporu, když se něco v souboru nedařilo prosadit. I jeho zásluhou Světlovan vydal CD *Pod Světlovským zámkem* nebo sborník k 60. výročí založení souboru. Díky jeho popíchnutí vznikl také

mužský sbor Vavříneček. Nezapomenutelná jsou předvánoční setkávání „u pece“ v jeho pracovně ve zlínském muzeu a později u něj doma, kde se koštovala slivovice a zajídala škvarkama... Poslední soustředění s doktorem proběhlo ve Vizovicích v roce 2016. Bohužel, tanec Obuchový se mu už nepodařilo dokončit.

Pane doktore, děkujeme, nikdy nezapomeneme!

Jana Kahounová, Světlovan

Verbuňk a Karel Pavlišťík

Nikdo asi nepochybuje, že verbuňk měl Karel Pavlišťík ve velké oblibě. Tančil jej velmi emotivně a rád, dokud mu to zdraví umožnilo. Vzpomínám například verbuňk na MFF Strážnice v podání starých tanečníků Hradišťanu při výročí souboru, závěrečné verbuňky Karla Pavlišťíka s původní porotou soutěže a také s Mužáky ze Zlína. Nikdy jsem si jeho taneční projev nenechal ujít. Jeho verbování bylo třeshinkou na dortu. Kladl si

Karel Pavlišťík a Jan Miroslav Krist, obnovitelé Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku na Mezinárodním folklorním festivalu Strážnice (foto z 60. ročníku MFF Strážnice, 2005, pořad Ohlédnutí za dvaceti lety soutěže)

však, jakož i v mnoha jiných případech, cíle mnohem vyšší. Pustil se do zkoumání verbuňku napříč regiony a cestou soutěže, později též jeho nominací na reprezentativní seznam UNESCO, probudil značný zájem o tento klenot nejen na vlastním Slovácku. Tak nastartoval proces pro uchování verbuňku pro další generace.

V roce 1986 se Karlu Pavlišťíkovi podařilo dát dohromady výjimečnou sestavu porotců, ve které byl zastoupen každý z regionů významným tanečníkem se srdcem pro verbuňk. Poučen z prvních pokusů o soutěžení ve Strážnici navrhl a propracoval celý systém soutěže tak, aby všichni chápali svou roli u verbuňku jako poslání. Vše bylo od začátku podepřeno dobrou ko-

munikací, úžasnou Karlovou rétorikou. Významnými prvky komunikace okolo Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku jsou dodnes široká a otevřená diskuse týmu soutěže, anketa diváka, seminář pro tanečníky slováckého verbuňku a ustanovení Sboru lektorů a znalců slováckého verbuňku.

Soutěž v původní podobě byla především soutěží. Léty si získal verbuňk množství příznivců jak v řadách tanečníků, tak i jejich fanynek. Vždyť 60 % hlasujících v anketě diváka jsou ženy. S příchodem nového ředitele soutěže Davida Pavlíčka a moderátora Ladislava Šimečka dostala soutěž další dimenzi, a sice zábavnou. Přeji verbuňku zachování jeho podstatných charakteristik: emotivní taneční improvizace s respektováním jednotlivých regionálních stylů a především jeho spontánní předvádění při nejrůznějších tanečních příležitostech v regionech Slovácka. To byl také základní cíl Karla Pavlišťíka,

který si při obnově soutěže kladl společně se svým kamarádem Janem Miroslavem Kristem. Čas ukázal, že „nejkrásnější chlapský tanec na světě“, jak Karel verbuňk nazýval, žije a bude žít dál.

Rudolf Tuček

Nejen o valašském odzemku a Karlu Pavlišťíkovi

Má první setkání s doktorem Karlem Pavlišťíkem se uskutečnila v rámci tzv. lukovských setkání s folklorem. Tam jsem jako divák začal vnímat doktora jako dramaturga souboru, který ví, co chce, a jde krok za krokem za svým cílem. V Lukově jsem na besedách poprvé zažil Choreu Bohemicu s Jiřím Icou Pospíšilem a jejich Vánoce, nezapomenutelná byla oslava narozenin Jarmily Šulákové, Josefa Laži, Antonína Bařinky a další programy. Zde jsem se také poprvé setkal

Předávání pamětního listu u příležitosti zápisu odzemku na Seznam statků tradiční lidové kultury ČR, Rožnov pod Radhoštěm

skl s lidovým tancem *gúlaná*, na který jsme se vždy těšili, až si ho někdo v rámci taneční zábavy poručí, abychom se přidali. Zde jsem také objevil kouzlo hornácké *sedlácké*, kterou jsem v Lukově tancoval poprvé. Našel jsem tady také spoustu folklorních kamarádů, se kterými se potkáváme dodnes.

Další setkání, resp. „zásah Pavlišťíkem“ byl v rámci odzemkářské soutěže *Kdo vyskočí, ten je chlap*, která se konala v rámci Rožnovských slavností v roce 1987 a jejich dalších ročníků. Pravidla, principy, způsob hodnocení soutěže byly zachovány tak, jak byly doktorem Pavlišťíkem nastaveny, a fungují takto už dvaatřicet let. Soutěž o nejlepšího tanečníka valašského odzemku aktivovala široký zájem o interpretaci tohoto tance ve folklorních souborech napříč celým Valašskem, ale i mimo něj. Můžeme hovořit o další etapě v životě tohoto tance. Dnes máme na Valašsku pestrou škálu vynikajících interpretů, tanec je vyučován ve Škole mladých odzemkářů, na kurzech, které pořádají valašské soubory. Bez soutěže, kterou doktor Pavlišťík nastartoval, by toho nebylo.

V posledních letech jsme se setkávali v rámci jednání Rady pro valašský odzemek, jejímž byl Karel Pavlišťík členem. Jeho schopnost jasně a stručně formulovat myšlenky a názory byla neuvěřitelná. Co řekl, to sedlo *jak prdel na nočník*. Současně dával prostor mladým, kterým naslouchal a podporoval je v dalším růstu.

Děkuji Vám, doktore, bylo mi ctí.

Pavel Tomeček

Druhá souborová muzika a doktor Pavlištík

Vždycky nás na něčem dostal. Vytáhl písničku, kterou jsme nikdo nikdy neslyšeli. Bylo to takové pravidlo. Jiný by z toho měl škodolibou radost. On ne. Bylo to takové to předání od učitele žákům, z generace na generaci. To, o čem tak dobře dokázal hodiny mluvit, to taky sám žil. S úctou a pokorou přistupoval ke všemu. Ano, byl tvrdý, ale proto byl i tak oblíbený. Měl svá pravidla a ty držel. Neuhnul a neohnul se.

Prezentace knihy vánočních šťastikování. Vánoční beseda u cimbálu, Lukov 2008

O jeho odborných kvalitách se nedalo pochybovat. Na zkouškách nám vždy dával jasně najevo, co od nás chce, a my to vždy velmi rychle pochopili. Ono to zkrátka ani jinak nešlo. Byl v pokynech jasný a poměrně úsporný. To, co z něj pro nás dělalo autoritu, bylo jeho vnímání vzájemného respektu v práci pro soubor, ať už na poli uměleckém, či na poli organizačním. Od samotného počátku nás muzikanty zapojil do organizace souboru, a tím bezděčně vytvořil velmi silné pouto mezi kapelou a tanečníky. To se projevilo až později, když postupně začali odcházet naši vrstevníci a přicházela mladší tanečnická generace. To bývají pro každou kapelu náročné momenty. My jsme tyto stavy nikdy neřešili, protože pro nás byla práce pro soubor něčím naprosto přirozeným a nadřazeným všemu ostatnímu. Snažili jsme se tak nějak přirozeně splynout s mladší generací a pak ještě mladší, až z toho bylo dlouhých dvaadvacet let. A za ty roky mu patří náš velký dík. Předal nám lásku k lidové písničce, naučil nás respektovat tanečníky a i my se pak mohli těšit jejich respektu.

CM Kašava s primášem Petrem Králem

Od strýce Karla k „doktorovi“ a zase zpět

Spojení strýce Karla s folklorem jsem si začal uvědomovat postupně. V dětství, kdy mě oslovoval *šohaju*, přes fotografii jeho a tety Boženky v hornáckém kroji visící u mých prarodičů v Uherském Brodě až po jeho občasné návštěvy ve Voničce, kde nás učil se „strýcem“ Zuskou verbovat.

Teprve v souboru Kašava jsem jej začal vnímat i jako „doktora“. Bylo pro mě zvláštní, když jej takto oslovovali – někdy s obavami, vždy však s úctou a respektem. Mnohokrát jsem zaznamenal, jak se současní i bývalí tanečníci podvědomě narovnali, když šel okolo. Až postupem času jsem také pochopil, že jeho rčení *„Nejdříve se tancuje hlavou a srdcem a až potom nohama“* je setsakramentská pravda, stejně jako *„Kdo pustí holku ze zvedačky, je blb“*.

Když jsme kdysi na zájezdu ve Švédsku přemýšleli, co zazpívat při mši, tak to doktor rozsekl. Druhý den se kostelem neslo *Chvalabohu, že sem sa narodil...* V ten okamžik to nebyla lidová píseň, byl to chorál srozumitelný všem zúčastněným, bourající jazykové bariéry. Později večer mně pak strýc pravil: „Ten pocit, když si chlapi stoupnou před muziku, chytanou se okolo ramen a cítí každý nádech kamaráda vedle sebe – to je síla!“ Od té doby si to uvědomuji pokaždé, když tak stojím.

Strýcovi se poslední roky už hůř chodilo, ale když přišel na zkoušku a někomu vysvětloval, jak si má chlap stoupnout, aby byl chlap, a jaký je rozdíl mezi rukama tanečníka a hráběmi, tak se občas stávalo, že jeho čagan zůstal zapomenutý ležet vedle židle. Teprve časem jsem si začal uvědomovat, jak je zásadní to, aby tanečník věděl, o čem a proč tancuje. Udělal kvůli tomu i několik přednášek o lidové kultuře pro celý soubor. Ze začátku takového povídání byl na sále ruch, ale ke konci bylo ticho jako v kostele, někteří z nás seděli s pusou dokořán. A když jsme znovu nastudovali *Svatbu* nebo *Končiny* a on přišel číslo „dotáhnout“ (tedy vysvětlit nám, o čem to vlastně je), tak ta nálada, která zůstala po zkoušce viset ve vzduchu, byla nepopsatelná. Strýc Karel měl schopnost díky svým znalostem a zkušenostem přeměnit taneční číslo na obřad a docílit toho, že nebylo odtančené, ale zatančené.

Když jsem v pátek 7. prosince 2018 stál u jeho postele, rozloučil jsem se s ním jako se strýcem Karlem. Ale cítil jsem, že se musím rozloučit i s „doktorem“. A právě proto jsem večerní zkoušku Kašavy nezrušil, i když by to bylo vhodné. Zatančili jsme si na ní jeho *Formanské točené* – pro sebe i pro něj. – *Hore dědinú formani jedú...* – držíme se s chlapy okolo ramen a cítím nádechy těch vedle sebe. Ty nádechy jsou takové přerývané. Strýc měl pravdu. Je to síla.

Jsem rád, že jsem mu stačil říct to, co teď zopakují veřejně: DĚKUJI!

Ondřej Pavlišťák
vedoucí taneční složky VS Kašava

Obec Kašava

Obec Lukov

Město Fryšták

Mediální partner:

Autobusová doprava
Josef Dubovský

IMC ENGINEERING s.r.o.

KATKA
KVĚTINY

ZALOŽENA SENÁTOREM IVO VALENTOU

VS Kašava. Formanské točené. Choreografie K. Pavlišťík. Z programu 15. besedy u cimbálu. Lukov 1984

VS Kašava. Čepení nevěsty ze scénického bloku O práci, lásce a radosti. Choreografie K. Pavlišťík. Fryšták 1980

*FS Světlovan. Scéna z bloku Honění kuruců. Choreografie K. Pavlišťík.
Bojkovice 2013*

Programový sborník 87. besedy u cimbálu Valašského souboru Kašava

Redakce: Lucie Uhlíková, Kristýna Kubičková, Magdalena Preiningerová,
Petr Zbranek

Fotografie: archiv VS Kašava a účinkujících hostů, fotoarchiv NÚLK Strážnice,
soukromý archiv Pavla Popelky

Vydal: Valašský soubor Kašava, z. s., Zlín 2019

www.soubor-kasava.cz, info@soubor-kasava.cz

Tisk: Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín,
polygrafické obory

Odjezdy autobusů

0.15 Fryšták – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez
1.30 Fryšták – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez